

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tomáš Trenčan

Terorismus

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Part time Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Tomáš Trenčan

Terrorism

Prague 2012

The bachelor thesis work supervisor:

Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 2. března 2012

Jméno autora

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu práce panu Doc. PhDr. Jiřímu Víškovi, CSc. za odbornou konzultaci a cenné rady, které mi laskavě poskytl.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou současného terorismu. Cílem práce je získat ucelený přehled o vzniku a vývoji terorismu na mezinárodní úrovni. V práci bude uveden přehled možných právních nástrojů, které lze v boji s terorismem použít. Dále se bude práce zabývat současným mezinárodním terorismem a jeho vývojem zejména po 11. září 2001. V závěru práce budou uvedeny názory českých odborníků na současný terorismus, jeho vývoj a boj proti němu.

Klíčové pojmy

teror, terorismus, teroristický skutek, teroristická skupina, teroristický útok.

Annotation

My Bachelor's Thesis topic is analysis of contemporary terrorism. Its aim is to provide a coherent picture of the rise and development of international terrorism. In my thesis I will present an assortment of possible legal instruments that can be used for fighting terrorism. Further on, I will deal with contemporary international terrorism and its development especially after September 11, 2001. At the end of my paper I will include several Czech experts' opinions regarding contemporary terrorism, its development and fight against it.

Key words

Terror, terrorism, terrorist act, terrorist group, terrorist attack.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Terorismus.....	10
1.1 Pojem terorismus.....	10
1.2 Klasifikace terorismu.....	16
1.3 Aktuální vývojové trendy terorismu.....	19
1.3.1 Nekonvenční terorismus.....	20
1.4 Motivy terorismu.....	21
1.5 Historie terorismu.....	23
2. Boj proti terorismu.....	27
2.1 Národní akční plán boje proti terorismu.....	28
2.2 Postoj Organizace spojených národů a Evropské unii k boji proti terorismu.....	30
2.3 Evropa a protiteroristické úmluvy po 11. Září 2001.....	32
ANALYTICKÁ ČÁST	
3. Názory odborníků na současný terorismus.....	36
3.1 Doc. PhDr. Jan Eichler, CSc.	36
3.2 Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.	37
3.3 PhDr. Ing. Jiří Weigl. CSc.	39
3.4 Jiří Šedivý.....	41
ZÁVĚR.....	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46

Úvod

Každý z nás si vybaví pocity hrůzy, paniky a strachu, které nás zachvátily několik okamžiků po teroristických útocích na USA 11. září 2001.

V ten den byl proveden teroristický útok na celý civilizovaný svět s úmyslem způsobit co největší šok, a který změnil dosavadní chápání nebezpečnosti terorismu. Od této chvíle se stává „terorismus“ hlavní veřejnou politickou otázkou západní civilizace.

„Teroristický útok“, „nebezpečnost terorismu“, „terorismus“ jako hlavní otázka“ nejsou jen slovní spojení, která jsem použil v samotném úvodu své práce, ale běžně se s nimi setkáváme v médiích, ve vyjádřeních politiků i v rozhovorech laické společnosti.

Problém je, že podstatná část subjektu používající tyto pojmy, si v plné míře neuvědomuje jejich obsah, nebo je používá zcela účelově.

Důsledkem daného stavu jsou pak rozdílné přístupy k chápání a řešení problematiky terorismu.

Impulsem pro výběr mého tématu bakalářské práce byla závažnost současné bezpečnostní situace. Problematika terorismu je velice rozsáhlá, z tohoto důvodu se ve své práci nebudu zabývat všemi jejími oblastmi.

V první kapitole se zaměřím na vymezení pojmu „terorismus“, který nemá v současné době ustálenou, všeobecně platnou definici. Dále se zmíním o jeho členění, aktuálních vývojových trendech a motivech.

Pro snadnější pochopení širších souvislostí nastíním v následující kapitole historické události ve vývoji terorismu. Další část práce se zabývá bojem proti terorismu. V poslední kapitole uvedu názory odborníků na současný terorismus. V závěru každé kapitoly uvádím dílčí závěry, ve kterých shrnuji obsah dané kapitoly.

Cílem této práce je získat ucelený přehled o vzniku a vývoji terorismu na mezinárodní úrovni. V práci bude uveden přehled možných právních nástrojů, které lze použít v boji s terorismem. Dále se práce bude zabývat současným mezinárodním terorismem a jeho vývojem zejména po 11. září 2001. Za teoretickou a analytickou částí se bude nacházet dílčí závěr k dané kapitole.

V závěru práce budou uvedeny názory českých odborníků na současný terorismus, jeho vývoj a boj proti němu.

1. Terorismus

1.1 Pojem terorismus

Pojem terorismus pochází z latinského slova „terrere“, což v překladu znamená hrozit nebo působit úzkost. Z toho vyplývá, že základní vlastnost terorismu je nahánění či šíření strachu a násilí.¹

Je známou skutečností, že termín teror, který tvoří základ slova terorismus, byl poprvé oficiálně použit v dodatku Slovníku Francouzské akademie v roce 1738 v souvislosti s Velkou francouzskou revolucí, především s etapou Jakobínské diktatury. V tomto historickém kontextu označoval způsob vlády a zároveň i jednu z forem terorismu – státní terorismus.

Za uplynulých více než 200 let se však pohled na teror a následně na terorismus podstatně měnil.

Když mluvíme všeobecně o terorismu a o teroristech, máme za to, že význam těchto slov je jasný. Je však pravdou, že ještě neexistuje definice, nad kterou by panovala více či méně všeobecná shoda. Jednotné chápání komplikují především různé kulturní, demografické, sociální, historické a politické podmínky.

A právě celosvětově platná definice terorismu je nezbytná k tomu, aby byly vytvořeny účinné právní podklady pro boj s terorismem.

Pravděpodobně první oficiální definice terorismu byla formulována v roce 1937 při příležitosti jednání Společnosti národů o Úmluvě o prevenci a potlačování mezinárodního terorismu (dále jen jako „Úmluva“). Úmluvu podepsalo 24 států, ale ratifikovala ji jen Indie. Jedním z důvodů neúspěchu Úmluvy byla i široká definice terorismu, na níž byla Úmluva založena: za terorismus byly považovány kriminální činy namířené proti státu, jejichž cílem je vyvolání teroru u určitých osob, skupin osob či ve veřejnosti.

---

¹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, str. 16-18.

Britská vláda byla jednou z prvních, které se pokusily sestavit zákonnou definici, jejímž účelem bylo odlišit teroristický akt od kriminálního činu. V roce 1974 dospěla vláda Spojeného království k následujícímu závěru, že pro účely zákona se terorismem rozumí použití násilí pro politické cíle a zahrnuje jakékoliv využití násilí, které vede k zastrašení veřejnosti nebo některé její části. Britská definice je velmi široká a lze ji interpretovat tak, že zahrnuje nejen prostředky konvenční války, ale i omezené jaderné údery.

Evropská definice terorismu z roku 1975 byla založena na základech britské definice. V definici je terorismus definován jako použití násilí nebo vyhrožování použitím násilí soudržnou skupinou násilnických osob, tedy nikoli vojáků za války, za účelem dosažení politických zisků.

Evropská konvence pro boj s terorismem z roku 1977 nepoužívá žádné definice. Jednoduše vyjmenovává výčet zločinů, na jejichž základě mohou být jejich pachatelé vydáni z jedné země do druhé. Takové vyhýbání se problému však nepřináší žádné řešení. Svědčí o tom mnoho případů, kdy došlo ke sporům o vydání zločinců.²

V roce 1980 byla v USA publikována definice terorismu, jež se stala výchozím standardem pro posuzování a hodnocení teroristických činů, která zní takto: „Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.“³

Po událostech ze dne 11. září 2001 dospěla Evropská unie k širší definici teroristického činu, kterou zveřejnila dne 27. prosince 2001 Rada EU (v dokumentu nazvaném Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem (2001/931/SZBP).

Teroristický „skutek“ je zde chápán jako množina vyjmenovaných činů, které mohou, svou podstatou nebo kontextem, vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s tímto úmyslem:

---

² KOL. AUTORŮ. *Encyklopedie – Světový terorismus*, Svojtka & Co., Praha 2001, str. 16-17.

³ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*, Praha:Police History, 1999., str. 11.

- vážně zastrašit obyvatelstvo
- nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků;
- vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;
- útoky na psychickou integritu osob;
- únosy nebo braním rukojmí;
- zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožujícími lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;
- obsazením letadel, lodí nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;
- výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;
- pouštěním těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;
- přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;
- výhrůzkami spácháním těchto skutků, zmíněných výše;
- vedením teroristické skupiny;
- účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páchání zločinných aktivit skupiny.

Pro účely téhož dokumentu je „teroristická skupina“ definována jako strukturovaná skupina, složená z více než dvou osob, ustavená pro delší časové období a konající

v rámci dělby práce kroky nutné ke spáchání teroristických činů. Nejedná se o náhodné či jednorázové spolčení.⁴

Pro usnadnění dalšího postupu Rada EU přímo stanovila seznam organizací a osob, splňujících tuto definici. Pravidelně aktualizovaný seznam je dodatkem Společného postoje.

Dne 13. června 2002 Rada Evropské unie Přijala Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu (2000/475/SVV), které (včetně jeho aktualizace) navazuje na výše uvedený společný postoj a rovněž přispívá k definici pojmu „teroristický skutek“.⁵

Výsledkem zpracovávání domácích i zahraničních podnětů do právního řádu České republiky jsou současné paragrafy 311 a 312 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.)

§ 311 Teroristický útok

- (1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, naruší nebo zničí základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu české republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zstrašuje obyvatelstvo nebo protiprávně přinutí vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,
- a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,
- b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,
- c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství, nebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

---

⁴ *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. Praha: MVČR, 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-terorismu.aspx>.

⁵ *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. Praha: MVČR, 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>.

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu bude potrestán též propadnutím majetku.

(2) Stejně tak bude potrestán ten, kdo jednáním uvedeným v odstavci 1. vyhrožuje, nebo kdo takové jednání, teroristu nebo člena teroristické skupiny finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude potrestán pachatel:

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny;
- b) způsobí-li takovým činem újmu na zdraví nebo smrt;
- c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší;
- d) způsobí-li takovým činem přerušeni dopravy ve větším rozsahu;
- e) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu;
- f) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu;

- g) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem;
  - h) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.
- (4) Příprava je trestná

§ 312 Teror

- (1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení České republiky jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem.
- (2) Příprava je trestná⁶

Většina formulací, snažících se o definici terorismu, se shoduje v konstatování, že jde o předem připravené a promyšlené násilí, směřované proti nezúčastněným osobám, jehož smyslem je vyvolat strach jako prostředek k dosažení a splnění politických, náboženských nebo ideologických požadavků a cílů.

1.2 Klasifikace terorismu

V této podkapitole stručně zmiňuji nejčastěji uváděné formy terorismu, které se mění v závislosti na sociální, politické a ekonomické situaci, která formuje jeho obsah a kvalitu. Termín terorismus má mnoho přívlastků, které blíže specifikují jeho cíle, obsah i zaměření.

Obecně se terorismus dá dělit na čtyři kategorie nebo typy:

- 1. Podle ideologické příslušnosti.** Ideologie, souhrn myšlenek, které politická skupina přijme za své, je základním kritériem kategorizace teroristů. Ideologie může být politická, jako v případě marxismu-leninismu, nebo náboženská, jako fundamentalistické křesťanství v případě milicí. Náboženské dogma je přitom vysoce politická záležitost. K nejznámějším případům patří islámský džihád na Blízkém východě nebo odtržení irských nacionalistických katolíků od Irské republikánské armády poté, co se vedení v radě armády chopili marxismem ovlivnění předáci.

---

⁶ Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

2. **Podle povahy cílů, jichž chtějí teroristé dosáhnout.** Cíle teroristů se do určité míry překrývají s ideologií, kterou hnutí vyznává. Výhoda kategorizace podle cílů, jichž chtějí teroristé dosáhnout, spočívá v možnosti rozlišovat mezi státem podporovaným terorismem a terorismem proti státu. Dále kategorizace terorismu podle cílů pomáhá identifikovat režimy, které terorizují vlastní obyvatelstvo.
3. **Podle zaměření násilí, výběru cílů a oblasti působení.** Termín zaměření lze v souvislosti s terorismem interpretovat jako výběr cílů a prostředí, ve kterém operují. Podle výběru cílů – rozlišujeme útoky na pečlivě vybrané cíle; nevybíravé útoky na náhodně zvolené cíle. S kategorizací podle výběru cíle souvisí také prostředí, ve kterém teroristé operují. Tuto metodu kategorizace lze ještě rozšířit tak, aby obsahovala údaje o tom, zda skupina napadá cíle pouze ve své zemi, nebo operuje mezinárodně.
4. **Podle historického původu teroristické skupiny.** Kategorizace podle původu může například prokázat svou užitečnost při analýze terorismu v postkoloniálních válkách.

Ukázalo se, že ani jeden systém kategorizace není pro tvůrce protiteroristické politiky ideální. Podle nových modelů jsou teroristické skupiny kategorizovány v kombinacích nejrůznějších proměnných veličin.⁷

Maxmilián Strmiska,⁸ uvádí klasifikaci A. P. Schnida aj. de Graafa. Za terorismus považuje akce splňující dvě základní podmínky: a) oběť útoku si nemůže vlastním přičiněním – například tím, že se vzdá – zachránit život; b) akce je provedena především kvůli předpokládanému účinku na třetí osoby a nikoli kvůli oběti samotné):

1. **Terorismus kriminální:** teroristické akce provedené za účelem získání osobních materiálních výhod;
2. **Terorismus patologický:** teroristické akce provedené kvůli psychickému sebeuspokojení;

---

⁷ KOL. AUTORŮ. *Encyklopedie – Světový terorismus*, Svojtka & Co., Praha 2001, str. 184-186.

⁸ STRMISKA, Maxmilián. *Politický terorismus*, Masarykova univerzita, katedra politologie 1996, str. 21.

3. Terorismus politický: akce provedené z kolektivních pohnutek bez hledání přímých osobních materiálních výhod. Tuto kategorii dále dělí na:

- **státní terorismus:** akce provedené státem proti z mocenského hlediska slabším sektorům společnosti;
- **vigilantismus:** akce provedené nestátními skupinami uplatňujícími násilí proti jiným nestátním skupinám;
- **povstalecký terorismus:** akce zaměřené proti nositelům státní moci – tato subkategorie se dále dělí na:
  - sociálně-revoluční terorismus: usilující o převzetí státní moci a o revolucionizování celé společnosti;
  - separatistický terorismus: požadující oddělení určité etnické či národní skupiny od určitého státu a zabývající se jen sociálním uspořádáním v dané oblasti tohoto státu – nikoli v oblastech ostatních;
  - terorismus soustředěný na jediný problém: akce jednotlivce či více jedinců požadujících násilím od státu poskytnutí privilegií skupině, již tito jednotlivci podporují.

Nejčastěji uváděné typy terorismu jsou:

- **Mezinárodní terorismus:** obsahuje internacionální prvky, jako je například podpora teroristické organizace jiným státem, útok na diplomatickou misi, či únos letadla s občany několika různých států atd.
- **Vnitrostátní terorismus:** dotýká se vnitřních zájmů pouze jednoho státu. Jeho důsledky nepřesahují hranice určitého státu.
- **Státní terorismus:** používá teroristických metod státní mocí proti jejím oponentům.
- **Subverzivní (podvratný) terorismus:** je typickou metodou boje, např. v období studené války. V současnosti je možné zařadit do této kategorie i některé

operace islámských fundamentalistů, pro něž je charakteristická intenzivní zpravodajská činnost, rozsáhlá infiltrace, sabotáže a používání propagandy.

- **Sociální terorismus:** je obvykle výsadou teroristických organizací s krajně levicovým zaměřením. Jeho existence je obvykle stimulována špatnou ekonomickou situací a z ní vyplývajícím sociálním napětím.
- **Ekonomický terorismus:** využívá ekonomických nástrojů a mechanismů k oslabení potenciálního protivníka, např. vlády, sociální skupiny, nebo konkrétní země. Jejich používání vede sekundárně k rozvratu ekonomických vztahů a k následnému oslabení či rozpadu politické moci.
- **Ekologický terorismus:** vyjadřuje používání nezákonného násilí za účelem dosažení pozitivních cílů – ochrany přírody a přírodních zdrojů.⁹

1.3 Aktuální vývojové trendy terorismu

Nový mezinárodní terorismus se vyznačuje ochotou k sebeobětování a snahou dosáhnout hromadného ničivého účinku. Hlavním cílem je zasáhnout a oslovit široké vrstvy společnosti, a to na všech úrovních a ve všech částech světa. K tomu využívá symbolické cíle útoku jako je např. Světové obchodní centrum (WTC), mezinárodní konference atd. Oběti teroristického útoku nemusejí mít souvislost s cílem boje. Pro teroristy je důležité hlavně vyvolat masový strach obyvatel a zajistit si co největší pozornost veřejnosti a médií. Ivan Vágner k tomu říká: „Teroristé se s oblibou „zviditelňují“ pomocí videozáznamů, posílaných televizním stanicím“.¹⁰ Většina teroristických skupin by ani nemohla bez řádné pozornosti médií existovat.

V dosahování cílů teroristé nahrazují klasické zbraně zbraněmi hromadného ničení, a to zbraněmi biologickými, chemickými, jadernými atd. Účinek těchto zbraní mnohonásobně převyšuje účinky konvenčních zbraní.¹¹

Příkladem může být použití nervového bojového plynu v přeplněném tokijském metru dne 20. března 1995. Útok si bezprostředně vyžádal 12 obětí na lidských životech a více než 5 000 zraněných. Za útokem stála náboženská sekta Óm šinrikjó (Nejvyšší

⁹ KOL. AUTORŮ. *Terorismus a my*, Copyright © Computer Press® 2001., str. 7-8.

¹⁰ VÁGNER, Ivan. *Televizní zprávy – psychický nátlak?*, Praha: Argo, 1997, str. 82.

¹¹ KOL. AUTORŮ. *Terorismus a my*, Copyright © Computer Press® 2001., str. 8.

pravda). Tento případ vstoupil do dějin a označuje se jako nový začátek éry terorismu – superterorismu.¹²

Důležitým znakem nové etapy terorismu je jeho účinnost, co se týká způsobení škod, kdy výsledná škoda mnohonásobně převyšuje náklady vynaložené na útok. Jako dobrý příklad je tvrdý úder, který zasadil USA Usáma bin Ládín, a to 11. září 2001, kdy v New Yorku a Washingtonu byly spáchány největší teroristické útoky v dějinách lidstva. Zřícením dvou věží Světového obchodního centra, zničená okolní infrastruktura a odklizení trosk přišly na 23 miliard dolarů. Útoky dočasně negativně poznamenaly trh práce, kde zmizelo zhruba 600 tisíc pracovních míst, z toho dvě třetiny v New York City. Existují škody, které jsou špatně vyčíslitelné. Například přetrvávající nejistota investorů i spotřebitelů a pocit větší zranitelnosti. Spojené státy odpověděly vyhlášením globální války proti terorismu, která americké daňové poplatníky už stála zhruba 3.7 až 4.4 bilionu dolarů. A to není konečná suma.¹³

1.3.1 Nekonvenční terorismus

Superterorismus je spojován, jak již bylo uvedeno výše, s použitím zbraní hromadného ničení. S technologickým vývojem se v oblasti terorismu objevují nové druhy prostředků, jejichž následky použití (především sekundární) jsou se zbraněmi hromadného ničení srovnatelné. Teroristé k dosažení vytyčených cílů nevyužívají klasických zbraní nebo prostředků. V této souvislosti můžeme použité prostředky či metody pojmenovat jako nekonvenční terorismus. Mezi nejrychleji se rozvíjející formy nekonvenčního terorismu v současnosti patří informační a psychologický terorismus.

Informační terorismus = s rostoucí globalizací a s rozvojem informačních technologií hrozba informačního terorismu stoupá. Informační technologie umožňují teroristům napadnout a zneužít informační zdroje a informační systémy. Takto získané informace mohou být např. zneužity při plánování teroristických akcí nebo mohou být informace obsažené v systému vymazány, upraveny nebo zničeny. Útok na informační systémy se jeví pro teroristy jako efektivní i z hlediska nákladů a vybavení. S technologií za několik tisíc korun mohou napáchat značné škody a způsobit kolaps průmyslových, finančních, dopravních či mocenských struktur. V této souvislosti jsou za nejvíce

---

¹² BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.*, Praha, Police History, 1999., str. 9.

¹³ KOL. AUTORŮ. *11. září 2001 - Deset let poté*, Vydal CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, Praha, str. 111.

ohrožené cíle pokládány letiště, plynovody a elektrické sítě, komunikační systémy, banky, velké průmyslové aglomerace, armádní řídicí systémy apod.

Specifickou oblastí informačního terorismu je cyberterorismus. **Cyberterorismus** = zneužití počítačových technologií proti osobám či majetku, za účelem vyvolání strachu nebo vydírání a vymáhání ústupků. Cyberterorismus může být zaměřen proti vládním institucím nebo civilní osobám pro podporu politických, sociálních, ekonomických, případně jiných cílů, které chtějí útočníci dosáhnout a jsou vždy zaměřené na informační systémy používané napadeným objektem. Klasickým nástrojem používaným ke cyberteroristickým útokům jsou viry.

Psychologický terorismus = plánované použití propagandy a dalších psychologických prostředků v době míru, za účelem ovlivnění názorů, emocí, postojů a chování jednotlivců či cílových skupin populace tak, aby přímo nebo svými důsledky ohrožovaly bezpečnost a ústavní principy státu.¹⁴

1.4 Motivy terorismu

V této práci uvádím šest základních orientačních skupin motivů.¹⁵ Rád bych zdůraznil, že ideologicky motivovaný terorismus představuje největší hrozbu pro mezinárodní společenství.

Ideologie

Ideologie patří mezi nejnebezpečnější motivace teroristických útoků. Motivací útočníků může být náboženská, rasová, etnická či krajně politická orientace. Například ideologie Organizace pro osvobození Palestiny, je vytvoření nového státu, a samostatnost území, na kterém působí. Anarchistické skupiny bojují proti politickému systému v daném státě apod. Ideologicky motivované teroristické útoky způsobují obrovské materiální škody a ztráty na životech a mají důsledky nejen v politické, ekonomické, ale i psychologické sféře.

Experiment

Při tomto útoku experimentátoři zpravidla touží pro rozruchu, který je spojen s explozí a jsou zvědaví na účinek a funkci zařízení, které si sami zkonstruovali. Tento

---

¹⁴ KOL. AUTORŮ. *Terorismus a my*, Copyright © Computer Press® 2001., str. 12-18.

¹⁵ BRZYBOHATÝ, Marian.: *Terorismus I*, Praha, Police History, 1999., str. 62-63.

motiv není tak nebezpečný jako ideologicky koncipované teroristické útoky. Většinou jsou jeho pachatelé mladiství.

Vandalismus

Zde je motivací uspokojení touha po ničení veřejného majetku, např. dopravních prostředků, veřejných zařízení apod. Pachatelé jsou zpravidla mladší osoby, které jsou nezřídká ovlivněny alkoholem.

Zisk

Teroristické útoky jsou motivované finanční obohacemím. Zpravidla mají formu vydírání, únosů a úzce můžou souviset s organizovanou kriminální činností.

Afekt

Motivací k teroristickému aktu může být pro útočníka osobní neutišitelná situace, se kterou se útočník nedokáže vyrovnat. Tento motiv je ojedinělý.

Uznání

Zde motivem není zabít či ničit, ale útočník se chce pouze zviditelnit a získat obdiv od svého okolí. Často si útočník ani neuvědomuje následky svého jednání.

1.5 Historie terorismu

Dlouho předtím, než záměrné vojenské útoky na civilisty jako metoda ovlivňování politického chování států a jejich vůdců začaly být nazývány terorismem, měla tato taktika celou řadu jiných názvů. Od dob římské republiky až do konce osmnáctého století se například hovořilo o ničivé válce. Římané často používali též pojem trestná válka. Dva největší vojenské odkazy Říma světu spočívají v tom, že války nepotřebují žádné větší ospravedlnění než nahromadění síly a že není třeba s civilisty zacházet s menší tvrdostí než s bojovníky.¹⁶

Zcela jasný politický význam dostal pojem teror za Francouzské buržoazní revoluce. V roce 1793 se francouzská revoluční vláda ocitla v situaci, kdy se začala obávat aristokratické emigrace, která tajně vyjednávala s vládci okolních států o invazi do Francie. Navíc podezřívala část domácího obyvatelstva ze zrady a podpory reakčního hnutí. Francouzský legislativní orgán – národní konvent, vedený radikální

---

¹⁶ CALEB, C. *Dějiny terorismu*, Finidr, Český Těšín, 2002, s. 19.

frakcí Jakobínů v čele s Maximilienem Robespierem, přijal 30. srpna 1793 zákonné opatření o teroru, které nařizovalo masové exekuce podezřelých zrádců.¹⁷

Během několika desetiletí po skončení Velké francouzské revoluce nebyl termín terorismus spojován s žádnou novou činností či režimem. V poslední třetině 19. století převzaly teroristické praktiky nejružnější převážně sekulární skupiny. Objevovaly se nové pohnutky teroristů, částečně navazující na francouzskou revoluci. Bruce Hoffman píše o přetrvávajícím protimonarchistickém naladění po celé Evropě. Byly snahy svrhnout stávající státní režim, který byl považován za nespravedlivý vůči rozšiřující se dělnické třídě pracující v těžkých podmínkách industrializujících se zemí. Jednou z odpovědí byly ideje Karla Marxe, který popsal neustálý boj dělníků s třídou kapitalistů a předpověděl, že situaci lze vyřešit pouze revolucí. Pod vlivem radikálních myšlenek na změnu zřízení vznikaly anarchistické skupiny především v carském Rusku. Cílem anarchismu, podobně jako terorismu, bylo vytvořit atmosféru strachu a nestability, která by oslabila loajalitu průměrného občana k jeho vládě. Zbraně anarchistů byly stejné jako u mnohých teroristů a ani oni se nevyhýbali sebevražedným útokům. Mezi nejvýznamnější organizaci patřila skupina Narodnaja Volja, jejímž nejvýraznějším činem bylo zavraždění ruského cara Alexandra II. roku 1881.¹⁸

Jakkoli bylo anarchistické hnutí násilné, nikdy nepředstavovalo skutečnou hrozbu pro obchodní zájmy ani stabilitu západních vlád. Absence této hrozby vede mnohé politické a historické analytiky k názorům, že anarchisté byli předchůdci současného mezinárodního terorismu. Dnešní teroristé¹⁹ jsou však mnohem silnější, než bývali anarchisté. Současným teroristům se podařilo naplnit sen anarchistů stát se mezinárodní armádou s nesmírně ničivým potenciálem.

S teroristy se ve druhé polovině 19. století potýkala nejen Evropa, ale také i Amerika²⁰, kde po americké občanské válce patřila mezi nejvýraznější organizace ultrapravicová teroristická skupina Ku Klux Klan. Mezi členy a stoupence Ku Klux Klanu patřili příznivci poražené Konfederace, kteří usilovali o znovuzavedení předválečného rasistického společensko-politického uspořádání. Vliv této organizace se

---

¹⁷ KOL. AUTORŮ. *Encyklopedie světový terorismu od starověku až po útok na USA*, Svojtka & Co., 2011, str. 10-11.

¹⁸ SOULEIMANOV, E., a kolektiv. *Terorismus, válka proti státu*, Eurolex Bohemia a.s., Praha 2006, str. 69-70.

¹⁹ CALEC, C. *Dějiny terorismu*, Finidr, Český Těšín, 2002, s. 105-106.

²⁰ SOULEIMANOV, E., a kolektiv. *Terorismus, válka proti státu*, Eurolex Bohemia a.s., Praha 2006, s.72.

omezil pouze na USA. Do této časové fáze patří i Makedonská revoluční organizace, která vznikla v roce 1893 a jejímž cílem bylo osvobození Makedonie od osmanské nadvlády. Další balkánskou organizací byla Černá ruka, která vystupovala proti rakouské nadvládě v Bosně a Hercegovině. Nejvýraznější akt této organizace byl útok na následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este v roce 1914. Tato událost vyprovokovala mezi mocnostmi Evropy celou řadu reakcí, jejichž výsledkem se stalo vypuknutí první světové války (1914-1918).

Teroristé konce 19. a začátku 20. století využívali ve své činnosti ideologie, jako byl marxismus, anarchismus a nacionalismus.

Další etapa terorismu je spojena s koncem první světové války a počátkem rozpadu evropských koloniálních říší. Cílem teroristických organizací v této době bylo osvobození určitého území od nadvlády cizího státu.

Příkladem může být Irská republikánská armáda (IRA), která chtěla dosáhnout nezávislosti Irska na Velké Británii. Velká Británie čelila protikoloniálnímu boji také např. v Indii a v Malajsii. Prvky terorismu najdeme také v boji Alžířanů proti francouzské nadvládě.

Do této kategorie autoři řadí i blízkovýchodní terorismus. S teroristickými akcemi na území Palestiny začali ve 20. letech 20. století Arabové, kteří chtěli zabránit dalšímu přílivu židovských přistěhovalců. Arabové, byli přesvědčeni, že zvětšení židovské populace bude na úkor Arabů a nakonec Araby připraví o jejich vlast. V březnu 1920 zahynul při arabském útoku na židovskou osadu jeden osadník. Jeho smrtí začalo období arabsko-izraelského násilí a teroru, které trvalo až do vyhlášení státu Izrael v roce 1948.²¹

Od konce 60. let 20. století až do rozpadu Sovětského svazu proběhla další etapa terorismu, pro kterou je charakteristický návrat marxisticko-anarchistických skupin a revoluční terorismus v Latinské Americe. V tomto období se objevuje termín mezinárodní terorismus. Za první akt mezinárodního terorismu je považován únos italského letadla společnosti El Al do tel Avivu v roce 1970. Letadlo unesla palestinská teroristická skupina. Skutečným milníkem historického vývoje terorismu se stal útok

---

²¹KOL. AUTORŮ. *Encyklopedie světový terorismu od starověku až po útok na USA*, Svojtka & Co., 2011, str. 258-261.

palestinské skupiny Černé září na skupinu izraelských sportovců na letních olympijských hrách v Mnichově v roce 1972.²²

Poslední etapa se vyznačuje skončením bipolární konfrontace. Začíná nová fáze nacionalistického terorismu, která se objevuje ve státech východního bloku, a to z především z důvodu, že hranice řady států byly vytvořeny uměle. Nacionalistická hnutí se snaží pomocí teroristických aktivit o vytvoření nezávislého státu či o změnu stávajících hranic. V 90. letech posílil i terorismus náboženský. V této době začala působit v současné době nejznámější teroristická organizace al-Káida, která má na svědomí nejvýznamnější teroristický útok v dějinách na New York a Washington z 11. září 2001.

Novou a zatím poslední etapu terorismu zaznamenává také J. Šedivý. Ve svém členění ji časově identifikuje s koncem studené války a nalézá v ní tzv. nový typ terorismu: *„Nový typ terorismu se vyznačuje transcendentními cíli a ochotou k sebeobětování, snahou dosáhnout hromadného ničivého účinku specifickou organizací. Na rozdíl od tradičních forem nový teror většinou nemá jasně formulovanou konkrétní politickou agendu a v čase dosažitelné, dílčí politické cíle. Společným rysem jeho exponentů je extrémní výklad určité náboženské víry, černobílé vidění světa a přesvědčení o vlastní vyvolenosti k mesiášskému poslání svět očistit.“*²³

---

²² WAISOVÁ, Š. *Současné otázky mezinárodní bezpečnosti*, vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, str. 139.

²³ SOULEIMANOV, E., a kolektiv. *Terosimus, válka proti státu*, Eurolex Bohemia a.s., Praha 2006, str. 86.

2. Boj proti terorismu

Boj proti novému terorismu musí využívat celou škálu nástrojů, které poskytuje jak existence státu, tak mezinárodního společenství. Mezi nástroje boje s terorismem patří diplomacie, mezinárodní spolupráce, podpora rozvoje, vojenská síla a špionáž, posilování právních systémů a právního státu atd.

Žádný z uvedených nástrojů, pokud je použit izolovaně, není dostatečně účinný. Boj proti terorismu by měl zahrnovat řadu strategií, které by se navzájem doplňovaly:

- 1. Přerušování podpory a vyloučení teroristické skupiny ze společnosti:** Existence a úspěšné fungování teroristické skupiny je založeno na podpoře podobně smýšlející společnosti či její části, která sympatizuje s cíli teroristů. Má-li být teroristická skupina zničena, musí ztratit podporu domácí společnosti. Případem mohou být teroristické skupiny bojující za samostatnost státu – dosáhne-li národ samostatnosti, ztrácí teroristická skupina podporu ve společnosti. Další příčinou podpory teroristů ve společnosti mohou být špatné sociálně ekonomické a politické podmínky. Chudoba a politický útlak vedou obecně k radikalizaci odporu. Nástrojem boje s terorismem může být i zvyšování životní úrovně, zlepšování ekonomické situace či podpora rozvoje demokracie.
- 2. Oslabování schopností teroristických skupin a snižování jejich potenciálu:** Úspěch teroristů je založen na efektivitě a dopadu jejich činnosti. Nástrojem pro oslabení teroristů je především fungující tajná služba, omezení zdrojů financování, právní systém a mezinárodní spolupráce.
- 3. Oslabení podnětů vedoucích k činnosti teroristů:** Řada teroristických útoků je opakovaně vedena stejným záměrem a snahou dosáhnout konkrétního cíle. Příkladem mohou být palestínští radikálové, kteří podnikají opakovaně útoky na izraelské obyvatelstvo z důvodu snahy o vytvoření samostatného palestinského státu na konkrétních územích. Bude-li dosaženo pokroku v mírovém procesu mezi oběma státy a otázka existence palestinského státu vyřešena, bude oslaben podnět k dalším útokům na Izrael.

- 4. Bezpečnostní opatření:** Posílení bezpečnostních opatření, jejichž cílem je ztížit realizaci teroristických činů. Bezpečnostní opatření by měla obsahovat posilování mezinárodních režimů kontroly šíření zbraní hromadného ničení, posilování kontroly šíření zbraní hromadného ničení, posilování kontroly ilegálních finančních zdrojů atd.²⁴

2.1 Národní akční plán boje proti terorismu Aktualizované znění pro léta 2007 - 2009

Klíčovým dokumentem České republiky v boji proti terorismu je Národní akční plán, který byl přijat v roce 2002 formou usnesení Vlády České republiky (č. 385/2002, ze dne 10. dubna 2002). Poslední novelizace dokumentu byla formou usnesení č. 129/2008, ze dne 11. února 2008.

Dokument shrnuje prováděná a připravovaná opatření, jejichž cílem je zvyšovat připravenost České republiky na možnost teroristického útoku na svém území. Dokument je deklarací země o možnostech dostát svým závazkům, které vyplývají z členství v NATO, Evropské unii a dalších mezinárodních organizací.

Zároveň soustřeďuje všechny klíčové úkoly v oblasti boje proti terorismu, které mají politickou podporu ve formě usnesení vlády. Zároveň poskytuje úroveň připravenosti státu na eventualitu ohrožení ze strany terorismu a jeho text může sloužit při prezentaci protiteroristických opatření státu.

Autorem textu Národního akčního plánu boje proti terorismu je Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra koordinuje aktivity, související s přípravou, vyhodnocením a aktualizací Národního akčního plánu boje proti terorismu.

---

²⁴WAISOVÁ, Š. *Současné otázky mezinárodní bezpečnosti*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2. upravené vydání, 2009, str. 148-149.

Vzorem pro vytvoření Národního akčního plánu boje proti terorismu byl dokument Usnesení a akční plán mimořádného zasedání Evropské rady, zveřejněný dne 21. září 2001 v Bruselu. Jeho text navazoval na Společné euro-americké ministerské prohlášení o boji proti terorismu, přijaté rovněž v Bruselu, 20. září 2001. Rozpracováním těchto tezí byla tzv. "Road Map" Rady EU ze dne 17. října 2001, obsahující řadu konkrétních doporučení. Po události v Madridu v březnu 2004 je přehled protiteroristických opatření integrální součástí protiteroristického Akčního plánu Rady Evropské unie.

K aktuální situaci terorismu ve světě a v České republice Národní akční plán boje proti terorismu uvádí, že terorismus zůstává, vedle organizovaného zločinu, průmyslových havárií, živelních mimořádných událostí, sociálních konfliktů a hospodářských nebo ekologických rizik, jednou ze zásadních bezpečnostních výzev současného světa. Ohrožení v dané souvislosti představuje perspektiva zneužití biologických, chemických, radiologických látek a jaderných materiálů teroristy. Text upozorňuje na možnost zneužití informační a komunikační technologie.

V textu Národního akčního plánu boje proti terorismu jsou uvedeny základní principy boje proti terorismu, kde opatření pro boj s terorismem jsou pojata jako propojený soubor jednotlivých kroků. Národní akční plán boje proti terorismu zaměřen na následující oblasti:

- Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, které jsou zapojeny do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti;
- Ochrana obyvatelstva, životního prostředí a kritické infrastruktury;
- Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů;
- Zahraničně-politické směřování České republiky v oblasti boje proti terorismu.

Každé opatření, uvedené v dokumentu, klade důraz na vyváženost dvou stěžejních hodnot, kterými jsou bezpečí a svoboda jednotlivce.²⁵

---

²⁵ Podrobně viz *Národní akční plán boje proti terorismu: Aktualizované znění pro roky 2007-2009*.

2.2 Postoj Organizace spojených národů a Evropské unie k boji proti terorismu.

Mezinárodní terorismus jako zásadní bezpečnostní riziko začaly státy považovat v průběhu 90. let 20. století. Zásahu na tom měla společenská situace tehdejší doby - konec studené války, rozpad bipolárního světa. Na začátku 21. století se objevily nové globální hrozby – útoky na Spojené státy z 11. září znamenaly nástup mezinárodního terorismu a boj proti terorismu se stává prioritou číslo jedna. Společné postupy v boji proti terorismu v EU existovaly však již před 11. zářím 2001.

Z důvodu zvýšené teroristické činnosti po první světové válce nastalo první společné úsilí o kontrolu terorismu.

V roce 1937 byla při příležitosti jednání Společnosti národů o **Úmluvě o předcházení a potlačování terorismu** formulována první oficiální definice terorismu. Úmluvu podepsalo 23 států. Impulsem Společnosti národů k Úmluvě o předcházení a potlačování terorismu byl atentát na jugoslávského krále Alexandra I. ve Francii dne 9. října 1934. Úmluva nevstoupila v platnost, protože nebyla ratifikována potřebným počtem států. Pro tuto úmluvu je charakteristická smíšená definice, která v čl. 1 charakterizuje teroristický akt obecným vyvoláním strachu, v čl. 2 a 3 výčtem jednotlivých činů, přičemž mezinárodní povahu aktu podmiňuje podmínka, že čin je zaměřen proti jiné vysoké smluvní straně (čl. 2 odst. 1). Za teroristický čin se tak považuje trestný čin namířený proti státu, orientovaný a vypočítaný na vytváření pocitu strachu ve vědomí určitých osobností, skupin lidí, nebo obyvatelstva.²⁶ Úmluva sice nevstoupila v platnost, ale stala se důležitým východiskem pro pozdější rozvoj mezinárodního práva v této problematice a její obsah měl vliv na chápání a pojetí mezinárodního terorismu.

Po druhé světové válce, vypracovala v roce 1954 Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní právo návrh **Kodexu zločinů proti míru a bezpečnosti lidstva**, impulsem k návrhu Kodexu bylo období studené války a konflikt mezi Izraelem a Palestinou. Kodex sice obsahoval jen výčet teroristických činů, ale ukázal, že cestu ke

---

²⁶ DAVID, V., MALACKA, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*, Linde Praha, Praha 2005, str. 70.

kodifikaci umožní mezinárodní úmluvy, na jejichž základě si jednotlivé státy přizpůsobí své trestně právní normy. OSN se do kodifikačního úsilí plně zapojila po atentátu, ke kterému došlo v roce 1972 na Olympijských hrách v Mnichově. Po tomto atentátu v Mnichově byl problém terorismu zapsán na pořad XXVII zasedání Valného shromáždění OSN a byl vytvořen Zvláštní výbor pro mezinárodní terorismus, který měl připravit Úmluvu o potírání mezinárodního terorismu.

Přístupy boje proti terorismu vznikají jak na univerzální úrovni, tak i na regionální úrovni. Rozdíl v přístupu obou úrovní je postoj k vypracování obecně platné definice terorismu. Například OSN, usiluje při vypracování komplexní úmluvy o mezinárodním terorismu o zahrnutí i obecné definice „teroristického činu“, která jej vymezuje jako „protiprávní a úmyslné konání s cílem způsobit:

1. smrt nebo vážnou tělesnou újmu kterékoliv osobě;
2. vážnou škodu na veřejném nebo soukromém majetku, včetně veřejně užívaného místa, státním nebo vládním zařízením, systému veřejné dopravy, součástí infrastruktury nebo životním prostředí, nebo
3. škodu na majetku, místech, zařízeních nebo systémech uvedených v odst. 1 (b) tohoto článku, jež povede nebo pravděpodobně povede k velké hospodářské ztrátě,

pokud účelem konání, vzhledem k jeho povaze či kontextu, je zastrašit obyvatelstvo, nebo donutit vládu nebo mezinárodní organizaci něco učinit nebo se zdržet nějakého chování.²⁷

V mnohých smlouvách není obecná definice terorismu ani obsažena a rozsah úmluvy je dán pouze vymezením určitého typu teroristických činů podle chráněného objektu. Kde důraz je kladen na objektivní stránku (na předmět útoku) a na způsob spáchání (např. bombový útok), subjektivní stránka a zejména teroristický cíl definici uniká. Teprve novější úmluvy přijaté před 11. zářím 2001 se snaží o obecné definice teroristického činu – např. Úmluva OSN o potlačování teroristických bombových útoků (1997), Úmluva OSN o potlačování financování terorismu (1999).

---

²⁷ ŠTURMA, P., NOVÁKOVÁ, J., BÍLKOVÁ, V. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*, C. H. Beck, Praha, 2003, s. 13.

Neexistuje žádná univerzální mezinárodní smlouva, která by souhrnně zastřešovala všechny formy boje proti terorismu. Smlouvy na univerzální úrovni můžeme podle obsahu rozdělit do pěti základních skupin.²⁸

- **smlouvy zaměřené na ochranu specificky chráněné kategorie osob;**
- **smlouvy zajišťující bezpečnost civilního letectví a námořní plavby;**
- **smlouvy postihující konkrétní projev terorismu spočívající v braní rukojmí;**
- **smlouvy o kontrole a eliminaci prostředků zneužívaných při teroristických činech;**
- **smlouvy koncipované proti terorismu a jeho financování.**

2.3 Evropa a protiteroristické úmluvy po 11. září 2001

Boj proti terorismu patří mezi hlavní cíle Evropské unie a představuje společný zájem členských států. V posledním desetiletí je Evropskou unií podporována součinnost operativních služeb odpovídajících za boj proti terorismu na úrovni Europolu, Eurojustu, zpravodajských služeb, policie a soudních orgánů. Evropská unie usilovně spolupracuje s příslušnými orgány v USA a zavádí řadu dalších důležitých opatření k eliminaci terorismu.

Po 11. září 2001 bylo na půdě Rady EU přijato **Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu (2002/475/JVV)**, které kriminalizuje určitá jednání a stanoví za ně sankci.²⁹

Následně byla přijata celá řada protiteroristických legislativních nástrojů. V této práci uvádím ty úmluvy, které jsou považovány za stěžejní při boji s terorismem, jako např.:

- **Rámcové rozhodnutí Rady o útocích proti informačním systémům;**

---

²⁸ŠTURMA, P., NOVÁKOVÁ, J., BÍLKOVÁ, V. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*, C. H. Beck, Praha, 2003, str. 14-15.

²⁹ŠTURMA, P., NOVÁKOVÁ, J., BÍLKOVÁ, V. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*, C. H. Beck, Praha, 2003, str. 43 a násl.

- **Rozhodnutí Rady o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému;**

- **Rozhodnutí Rady o výměně informací a spolupráci týkající se teroristických trestných činů** (dokument Rady EU č. 15599/04), který zavazuje členské státy, aby si navzájem zpřístupnily údaje, které souvisí s probíhajícím vyšetřováním a stíháním v oblasti terorismu. Tento nástroj patří mezi nejdůležitější, a to proto, že základem úspěšného boje s terorismem jsou informace, kterými by měly příslušné orgány disponovat.

Důležitý protiteroristický legislativní nástroj je **Akční plán boje proti terorismu**, kdy protiteroristický koordinátor vypracovává každých šest měsíců zprávu, která je shrnutím pokroku, jehož bylo za daného půl roku dosaženo.

V dokumentu č. 14469/4/05 s názvem **the EU Counter-Terrorism Strategy** ze dne 30. listopadu 2005, který vznikl jako jedna z reakcí na útok v Madridu (2004) a v němž se uvádí strategie Evropské unie v boji s terorismem, která obsahuje čtyři pilíře v boji proti terorismu:

- předcházet,
- chránit,
- pronásledovat,
- reagovat.

Strategie stanovuje cíle k předcházení náborů dalších teroristů, k pronásledování a vyšetřování členů stávajících sítí a zlepšení schopnosti reagovat na teroristické útoky a zvládat jejich následky.

Za boj proti terorismu v rámci EU jsou odpovědné členské státy. Protiteroristická politika každého členského státu vychází z historických souvislostí a zejména z vlastní zkušenosti bojem s terorismem a je součástí jeho ústavního a právního rámce. Po teroristických útocích z 11. září 2001 členské státy zhodnotily svou schopnost bojovat proti terorismu, přijaly nové zákony, přehodnotily své schopnosti v boji proti terorismu a zaměřily se především na výměnu informací, koordinaci a spolupráci na vnitrostátní úrovni i na mezinárodní úrovni.

Dílčí závěr k teoretické části

Terorismus můžeme definovat jako metodu boje, při níž se využívá strachu nezúčastněných osob a šíření paniky. Je to forma boje proti západním kulturám a zvyklostem, která je prováděna formou skrytých a zákeřných útoků ze strany materiálně i početně slabšího nepřítele. Teroristé mohou tvrdit, že to je určité sebeobětování se, ale vždy mají nepřímou strategii, to znamená, že nemají síly a prostředky na to, aby se postavili třeba okupačním vojskům, ale vybírají si záměrně nezúčastněné osoby, které mají smůlu, že jsou v nesprávné chvíli na nesprávném místě.

Nástup moderního terorismu datujeme od 19. stol. jako tzv. první etapu, kterou označujeme jako etapu národního terorismu. V tomto období si teroristické organizace vynucují politické změny ve vnitřní politice státu.

Na přelomu 60. a 70. let 20. stol. nastává etapa mezinárodního terorismu. To znamená, že si teroristé začínají vynucovat nejen změny ve vnitřní politice, ale také již v zahraniční politice státu. Jako příklad lze uvést teroristický čin spáchaný palestinskými teroristy během mnichovské olympiády v roce 1972, kterým chtěli vyjádřit nesouhlas s jednostrannou americkou podporou Izraele proti Palestině.

Poslední etapu datujeme od 11. září 2001. V tomto období nastalo i otevření fronty v Evropě, teroristé udeřili v Madridu (11. března 2004) a v Londýně (7. července 2005), kdy se jednalo o odvetu za účast na okupaci v Iráku.

Po útocích z 11. září 2001 vyhlásil 43. americký prezident G. W. Bush jr. Teroristům otevřenou válku. Na nepřímou strategii, kterou při těchto útocích použili teroristé, zvolil prezident přímou vojenskou masivní odpověď.

Oproti americkému přístupu klade Evropská unie důraz především na dlouhodobý boj s terorismem, při němž Evropská unie dává přednost nevojenským metodám s využitím preventivních opatření.

Základ prevence boje proti terorismu se nachází v odpovědi na otázku, proč došlo k tragickému 11. září 2001. Jedna z odpovědí může znít, že to byl útok zla proti silám dobra. Druhá odpověď může být ta, že se jedná o odvetu za americkou politiku v islámském světě.

Další vývoj terorismu je odvislý od mj. politického uspořádání v problematických oblastech jako např. v Palestině, Iránu a Afghánistánu.

3. Názory odborníků na současný terorismus

V následujících podkapitolách předkládám názory odborné veřejnosti na současný terorismus. V závěru této kapitoly je uvedeno shrnutí názoru odborníků na současný terorismus.

3.1 Doc. PhDr. Jan Eichler, CSc.

Doc. PhDr. Jan Eichler, CSc., výzkumný pracovník centra bezpečnostních analýz Ústavu mezinárodních vztahů popisuje ve Sborníku 33/2004 globální terorismus jako nejzávažnější bezpečnostní hrozbu současnosti. K terorismu uvádí, že náhled na tento jev se měnil ve druhé polovině minulého desetiletí, poté, co se veřejnost na řadě míst světa musela vyrovnávat s důsledky jeho akcí. Mezníkem významu se staly teroristické útoky ze dne 11. září 2001. Po těchto úderech se hovoří o nové etapě terorismu, která bývá označována jako globální terorismus. Globální teroristé se staví do role mstitelů bojujících proti utrpení prostých lidí islámských zemí a proti politické situaci v islámských zemích, zejména v Egyptě, v Saudské Arábii a v Pákistánu. Globální teroristé se už neomezují na jeden stát nebo na jeho vnitřní politiku. Pokud udeří proti jednomu státu, pak se mstí za jeho zahraniční politiku, kterou uplatňuje v různých oblastech světa. Dnešní teroristická síť pokrývá všechny světadíly s výjimkou Antarktidy. Globálnost se také vyznačuje v tom, že jedním útokem mohou být zabiti občané různých světadílů. Jednou ze základních charakteristik teroristů na počátku 21. století je snaha zabít co největší počet lidí tak, aby ztráty zasažené společnosti byly co největší. Útok o vysokém počtu obětí svými psychologickými dopady ovlivňuje veřejné mínění v celém světě.

Podle jednoho hodnocení je globální terorismus zaměřen proti hodnotám západní civilizace a jejímu hlavnímu symbolu, a to USA. Podle druhého hodnocení je globální terorismus odvetou za politiku USA. Třetí názor říká, že globální teroristé usilují o zásadní změny mezinárodních vztahů na celosvětové úrovni.

K současnému terorismu uvádí, že teroristé se vyhýbají přímému souboji, ale napadají zákeřně a nečekaně. Teroristé udeří tehdy, když se to nejméně očekává, a zasahují společnost v nejzranitelnějších bodech. Manipulují s veřejným míněním a vyvolávají reakce odpovídající svým cílům. Základním rysem terorismu je šíření strachu. Teroristé využívají nástrojů psychologické války, aby ovlivňovali stanoviska veřejného mínění ve svůj vlastní prospěch. Útočí s cílem na sebe upoutat pozornost, vytvořit atmosféru strachu, destabilizovat stát nebo si vynutit změnu jeho zahraniční politiky.

Závěrem uvádí, že globální terorismus představuje nejnaléhavější bezpečnostní hrozbu světa, kdy nejde jen o počty mrtvých a o zničené materiální hodnoty, ale jde i o vážný rozkol uvnitř NATO, který je výsledkem rozdílného hodnocení této hrozby. Kde na jedné straně stojí americká koncepce „válka proti terorismu,“ od níž se odvíjí důraz na vojenské operace. Bezpečnostní strategie EU klade větší důraz na „boj proti terorismu“ v politickém a ekonomickém slova smyslu. Přestože přístupy USA a EU jsou dost rozdílné, rozdíly se netýkají pouze základních sdílených hodnot ani dlouhodobých strategických zájmů. Vztahují se především na způsoby, jak čelit hrozbám globálního charakteru. Společné zájmy vyžadují, aby se přístupy USA a EU navzájem doplňovaly a umocňovaly.³⁰

3.2 Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.

Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD., politolog a odborník na terorismus a pravicový i levicový extremismus, uvádí ve Sborníku textů č. 93/2011, svůj názor na deset let války proti terorismu. Ve svém textu si bere za cíl provést základní dílčí strategickou bilanci války s terorismem v souvislosti s desetiletým výročím od vypuknutí války proti terorismu, kterou po 11. září 2001 vyhlásil tehdejší americký prezident G. W. Bush jr.

---

³⁰ Sborník textů č. 33/2004: *Mezinárodní terorismus – nový nebo starý fenomén?*, vydává CEP, Praha, 2004, str. 21-28.

Pojem války proti terorismu je spjat s USA a jejich spojenci. Jako hlavní nepřítel protiteroristické koalice byla označena al-Kajda, ale boj proti terorismu byl zaměřen i proti všem formám terorismu všude na světě. Z amerického pohledu znamenala válka proti terorismu především boj proti antiamerickému a islamistickému terorismu. Spojenci proti boji s terorismem si za nepřátele dosazovali i svoje místní teroristické skupiny (např. Španělsko baskickou separatistickou organizaci ETA). Některé státy se do války proti terorismu snažily prosadit i své vnitřní konflikty (např. Čína konflikt s Ujgury, Rusko konflikty na Kavkaze).

Protiteroristická opatření měla vliv na otázku lidských práv a svobod. Jako symbol užití nepřiměřeného přístupu se stala irácká věznice Abú Ghrajb a věznice na americké základně Guantánamo, kde mělo docházet k mučení iráckých vězňů.

V současné době nastal útlum velkých atentátů, které byly v minulosti spáchány např. na New York (2001), Madrid (2004) a Londýn (2005). Islamisté jsou však schopni vést efektivní guerillovou válku, v současnosti především v Afghánistánu. Oblast na pomezí Afghánistánu a Pákistánu v současnosti představuje hlavní základnu islamistického terorismu. Další oblasti, které lze považovat za základny islamistického terorismu nalezneme na arabském poloostrově a v severovýchodní části Afriky.

Protiteroristické síly zasadily teroristům řadu citelných úderů a zmařily mnoho připravovaných akcí. Deset let války proti terorismu nepřineslo porážku všech, kteří užívají terorismus jako metodu, ale podařilo se omezit jejich akceschopnost. Došlo k zásahům do občanských práv a svobod, a to především preventivními opatřeními (např. přísnější prohlídky na letištích), ale to neznamená prohru před terorismem. V současnosti je terorismus i nadále velmi silný a představuje globální hrozbu, kterou nemůžeme podceňovat.³¹

---

³¹ Sborník textů č. 93/2011, 11. září – *Deset let poté*, vydává CEP, Praha 2011, str. 97-101.

3.3 PhDr. Ing. Jiří Weigl, CSc.

PhDr. Ing. Jiří Weigl, CSc., arabista a ekonom ve sborníku textů č.15/2002, nabízí analýzu vztahu islámu a západní civilizace.

V textu uvádí, že útoky na Spojené státy podnítily diskuze o tom, jak se má Západ vyrovnat s fenoménem militantního islámu, který představuje hrozbu teroru. Náboženské autority a odborníci shodně tvrdí, že teror je v rozporu s principy islámu, přesto islám v současnosti představuje nejnebezpečnější hrozbu západním hodnotám a představám o uspořádání společnosti. Příčinu spatřuje v tom, že islám je nejmladší z velkých monoteistických blízkovýchodních náboženství. Vznikl v reakci na křesťanství a judaismus a považuje se za završení jejich společného náboženského poselství. Z toho nám plyne soupeření o pravdu, která ve vztahu vůči společnému bohu může být jen jedna. Náboženský antagonismus vůči křesťansko-židovskému Západu jsou v islámu přítomny od jeho vzniku a působí až do dnešních dnů.

Islám na rozdíl od ostatních velkých náboženských soustav vznikl jako dílo konkrétní doložené osobnosti a již v průběhu svého vzniku se stal i státní ideologií. Islám je systém, který upravuje i uspořádání věcí pozemských, vztahy mezi lidmi a způsob života jednotlivce i společnosti vůbec. Ideální uspořádání společnosti v muslimské tradici je spojeno s érou působení jeho zakladatele – Proroka Muhammada. Islámu je proto cizí západní pojetí společenského pokroku. Pro věřící muslimy je ideál společenského uspořádání zachován v historii, a to v sedmém století našeho letopočtu, v raném islámském státě doby Muhammadovy a tato doba je zdrojem inspirací v hledání odpovědí na současné problémy, za jejichž příčinu se považuje odklon od principů doby Prorokovy. Zde nalezneme kořeny islámského fundamentalismu, tj. snahy o návrat k počátkům víry a následně její aplikace i v dnešním světě.

Islám vznikl jako ideologie vojensky expandující společnosti a jako náboženství je velmi ambiciózní. Předpokládá nárok na dominantní postavení a nepočítá s tím, že by islám ve světských záležitostech určující politické postavení neměl. Pro fundamentalisty je proto současný stav světa, v němž vojensky, kulturně i ekonomicky dominuje

neislámská západní civilizace nepřijatelný. Globalizace je chápána jako přímé ohrožení Bohem přikázaného řádu.

V otázce, zda je mírová koexistence Západu s islámem vůbec možná, uvádí, že islám je a dlouho ještě bude rozhodující ideologií integrující společnosti muslimských zemí, a tím i bariérou pro přijímání západních hodnot. Cesta k prosazení západních hodnot v muslimském světě je a bude mnohem konfliktnější.

Na otázku, jaká by měla být správná reakce na islámskou výzvu, která se projevila teroristickými akcemi, uvádí, že ve vztahu k teroru je přístup jasný. Teror musí být potrestán a vyloučen jako globálně nepřijatelné zlo, a to všemi prostředky. V dlouhodobém řešení je důležitá preventivní strategie. Správná reakce Západu musí být založena na nezpochybnitelnosti hodnot, které umožňují naši svobodu a současně i toleranci k odlišnostem kultur jiných. Příčinou rozmachu radikálního politického islámu není existence Západu a jeho hodnot, ale především politické a od nich se odvíjející hospodářské poměry v muslimských zemích. Je proto důležité pochopit historickou podmíněnost tohoto fenoménu a uvědomit si, že překonat islámský fundamentalismus a politický extremismus mohou pouze obyvatelé muslimského světa sami.

V dnešním boji můžeme zvítězit pouze tehdy, pokud z politického islámu vytvoříme svého partnera a pokud islámské kruhy přesvědčíme, že dosáhnout představ o uspořádání společnosti lze dosáhnout pomocí demokratických a nenásilných postupů.³²

3.4 Jiří Šedivý

Bývalý náčelník Generálního štábu AČR Jiří Šedivý, se v dubnu 2010 zúčastnil konference *Emerging Trends in Terrorism* (Nové trendy v terorismu), kterou hostilo Ministerstvo obrany České republiky.

---

³² Sborník textů č. 15/2002, *Česká republika, Spojené státy americké a terorismus*, CEP, Praha, 2002, str. 73-77.

Konference se zabývá otázkou nových trendů v terorismu. Jiří Šedivý po konferenci na stránkách Ministerstva vnitra uvádí několik poznatků z konference.

K otázce nových trendů v terorismu uvádí, že terorismu se neustále internacionalizuje. Pro Českou republiku to znamená, že nejde o to, zda na našem území dojde k teroristickému útoku, ale otázka zní, kdy se tak stane. Další trendem je přesouvání teroristických aktivit na území jiných států, a s tím související další trend, který byl na konferenci diskutován, a to zvyšující se počet lidí, kteří se přes islám dostávají k radikalismu a následně k terorismu.

K otázce, proč se Česká republika dosud nestala terčem útoku teroristů, uvádí, že naše společnost je poměrně homogenní a ve srovnání s jinými státy má muslimská menšina v České republice jen málo příslušníků. Tato menšina se dosud neradikalizovala a nezačaly se z ní rekrutovat potenciální teroristé. Jako další důvod uvádí, že nejsme pro teroristické organizace ve středu pozornosti. V boji proti terorismu podle Šedivého by pomohlo posílení vědomí křesťanských hodnot, aby si západní civilizace uvědomila, na jakých principech vznikla a začala respektovat základní hodnoty, které křesťanství vyznává. K současné situaci terorismu uvádí, že dnešní terorismus využívá řadu nových nástrojů, které používá k šíření svých idejí, a to včetně internetu, televize atd. Zvyšuje se počet těch, kteří na tyto kampaně reagují pozitivně a nemusejí to být lidé, kterým je myšlenka radikálního terorismu blízká, naopak, často se jedná o osoby, které jsou příznivci násilí.³³

---

³³Ministerstvo obrany ČR [online]. Praha MOČR, 2012 [cit. 2012-10-01]. Dostupné na: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpradajstvi/jiri-sedivy-v-boji-proti-terorismu-musime-posilit-vedomi-hodnot-zapadu-38262/>.

Dílčí závěr k analytické části

Analýzou současného pojetí a názorů odborníků na terorismus získáváme závěr, že mezinárodní terorismus se na počátku 21. století stává jedním z nejnebezpečnějších problémů, jemuž lidstvo musí čelit. Teroristické útoky neznamenaají bezprostředně jen utrpení a smrt nevinných lidí, ale mají i vážné dopady v oblasti ekonomické, politické, bezpečnosti a zasahují také do oblasti psychologické. Mezinárodní terorismus ohrožuje základní hodnoty, na nichž stojí lidské společenství.

V současnosti nastává posun v kvalitě a rozměrech terorismu. Nové nebezpečí narůstá spolu s možností zneužití prostředků hromadného ničení proti civilnímu obyvatelstvu. Následkem pak mohou být velké ztráty lidských životů, obrovské majtkové škody a dlouhodobě nepříznivé důsledky pro celou společenskou strukturu.

Za boj proti terorismu v rámci Evropské unie jsou odpovědné členské státy. Po teroristických útocích z 11. září 2001 členské státy zhodnotily svou akceschopnost bojovat proti terorismu, přijaly nové zákony, přehodnotily své schopnosti v boji proti terorismu a zaměřily se především na výměnu informací, koordinaci a spolupráci jak na vnitrostátní, tak i na mezinárodní úrovni. Úsilí v boji s terorismem by mělo být založeno především na prevenci, která se považuje za jednotící pojítka všech nástrojů protiteroristické politiky.

Deset let boje proti terorismu nepřineslo porážku všech, kteří užívají terorismus jako nástroj k dosažení určitého cíle, ale podařilo se zásadně omezit jejich akceschopnost.

Osobně se přikláním k názoru odborné veřejnosti a považuji terorismus za globální hrozbu, kterou bychom v žádném případě neměli podceňovat. Z toho důvodu považuji za důležité, aby byla přijata taková bezpečnostní opatření, která budou co nejvíce eliminovat možnost provedení teroristického útoku.

Zároveň však v této souvislosti nelze opomenout problematiku, kterou sebou boj s terorismem a s ním stále se zvyšující bezpečnostní opatření přináší. Jde o střet dvou protichůdných zájmů, které na sebe narážejí. Na jedné straně jde především o zajištění dostatečné ochrany bezpečnosti osob, které však na straně druhé znamená i zvětšující se zásah do lidských práv a svobod, s nímž se většina z nás setkává v každodenním životě (např. problematika tělesných skenerů na mezinárodních letištích).

Závěr

Cílem této práce byla analýza současného pojetí terorismu, jakož i vymezení nástrojů v boji s terorismem.

Po provedení analýzy současné odborné literatury a názorů odborníků na problematiku bezpečnosti a terorismu je zřejmé, že terorismus je v současnosti globální hrozbou číslo jedna. Útoky z 11. září 2001 daly za vznik novému pohledu na nebezpečnost a hrozbu terorismu a zároveň znamenaly přijetí celé škály právně závazných i nezávazných instrumentů v boji proti terorismu, při němž Evropská unie dává přednost nevojenským metodám s využitím preventivních opatření oproti USA, které teroristům vyhlásily přímou otevřenou válku.

Z provedené analýzy je zřejmé, že se ani v budoucnu terorismus nepodaří zcela z naší společnosti vymýt a vždy zde bude existovat určitá hrozba možného nečekaného útoku ze strany teroristických organizací. Proto je a bude i nadále potřeba vynakládat veškeré možné úsilí a prostředky k tomu, aby se v co největší možné míře dařilo terorismus a jeho projevy potlačovat.

Za nejlepší preventivní opatření považuji zlepšit mediální a edukativní pochopení terorismu, toho, co terorismus je a co není, neboť se domnívám, že běžný občan nemusí toto zcela jasně chápat a tudíž mu nemusí být jasné, jak se v případě nenadálého teroristického útoku zachovat a jak reagovat.

Terorismus totiž není jen samotné násilí, jak ho ve větší míře prezentuje většina médií, ale smyslem terorismu je především dosažení a splnění svých politických, náboženských nebo ideologických požadavků a cílů prostřednictvím vyvolání strachu a paniky nezúčastněných osob, které se nacházejí v nesprávnou chvíli na nesprávném místě.

Proti terorismu nelze bojovat izolovaně, ale nezbytným předpokladem pro efektivní boj s terorismem je vzájemná spolupráce, jednotný postoj a součinnost zainteresovaných zemí.

Seznam použité literatury

Brzybohatý, M. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: Police History, 1999. ISBN: 80-802670-1-7.

Caleb, C. *Dějiny terorismu*. 1 vyd. Český Těšín: Finidr, 2002. ISBN: 80-7252-063-6.

David, V., Malacka, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2005. ISBN: 80-7201-524-9.

Kol. autorů., *Encyklopedie světový terorismus*. 1. vyd. Svojtka & Co., 2001. ISBN: 80-7237-340-4.

Kol. autorů., *Terorismus a my*. 1. vydání. Praha: Computer Press, 2001. ISBN: 80-7226-584-9.

Souleimanov, Emil, et al. *Terorismus válka proti státu*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia a. s. 2006. ISBN: 80-86861-76-7.

Strmiska, M. *Politický terorismus*. Masarykova Univerzita v Brně, 1996. ISBN: 80-210-1360-5.

Šturma, P., Nováková, J., Bílková, V. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN: 80-7179-305-1.

Vágner, I. *Televizní zprávy – psychický nátlak?* 1. vyd. Praha: Argo, 1997. ISBN: 80-7203-160-0.

Waisová, Š. *Současné otázky mezinárodní bezpečnosti*. 2. vyd. Plzeň: Ašeš Čeněk, 2009. ISBN: 978-80-7380-194-6.

Další prameny:

Česká republika, Spojené státy americké a terorismu. Sborník č. 15/2002. 1. vyd. Praha: CEP, 2002. ISBN: 80-8654-06-X

Mezinárodní terorismus – nový nebo starý fenomén? Sborník č. 33/2004. 1. vyd. Praha: CEP, 2004. ISBN: 80-86547-33-7

11. září 2001 – Deset let poté. Sborník č. 93/2001. 1. vyd. Praha: CEP, 2011. ISBN: 978-80-87460-06-1

Národní akční plán pro boj proti terorismu, ve znění schváleném dne 11. února 2008
usnesením vlády č. 129/2008

Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem
2001/931/SZBP

Rámcové rozhodnutí Rady EU o boji proti terorismu ze dne 13. června 2002
(2002/475/SVV)

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

Internetové stránky Ministerstva vnitra České republiky (www.mvcr.cz)

Internetové stránky Ministerstva obrany České republiky (www.mocr.cz)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tomáš Trenčan

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinované

Název práce: Terorismus

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.